

45. Sympozjum Speleologiczne – Ojców, 20–23.10.2011

W dniach 20–23 października 2011 r. w Ojcowie odbyło się 45. Sympozjum Speleologiczne przypadające w 55. rocznicę utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego (OPN). Organizatorami spotkania byli: Sekcja Speleologiczna Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika w Krakowie (SSPTPK), Ojcowski Park Narodowy, Instytut Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego (UJ) (Kraków), Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk (PAN) (Kraków), Komitet Badań Czwartorzędu PAN (Warszawa), Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN (Kraków). Głównym celem sympozjów speleologicznych jest prezentacja wyników badań naukowych, eksploracyjnych i inwentaryzacyjnych prowadzonych przede wszystkim w jaskiniach Polski. W czasie 45. Sympozjum Speleologicznego obszernie poruszana była problematyka związana z badaniami naukowymi prowadzonymi na terenie OPN.

Sesja terenowa A odbyła się 20 października i obejmowała m.in. wawóz Jamki, w którym uczestnicy zwiedzili wybrane jaskinie: Białą, Krakowską, Złodzijską, Zbójecką i Jamę Ani. W wawozie tym zinwentaryzowano 50 jaskiń o łącznej długości 950 m. Są one wykształcone w górnokraskich wapieniach skalistych.

Sesja terenowa B rozpoczęła się 21 października. Pierwszym punktem było stanowisko martwicy wapiennej, odsłaniającej się w korycie Saspówki. Kolejnym – Jaskinia Ciemna, będąca jednym z najważniejszych stanowisk archeologicznych z okresu środkowego paleolitu w Polsce. Następnymi przystankami na trasie wycieczki były: Jaskinia Okopy Wielka Dolna, grodzisko Okopy i Jaskinia Puchacza.

Po zakończeniu sesji terenowej w Ośrodku Edukacyjno-Dydaktycznym Ojcowskiego Parku Narodowego nastąpiło oficjalne rozpoczęcie 45. Sympozjum Speleologicznego. Głównym przewodniczącym SSPTPK Elżbieta Dumnicka oraz dyrektor OPN Rudolf Suchanek. Uczczono także pamięć wybitnego speleologa – Mariusza Szelerewicza zmarłego 10 marca 2011 r. Później odbyła się ceremonia wręczenia medali im. Marii Markowicz-Łohinowicz autorom znaczących publikacji z zakresu badań jaskiń i krasu prowadzonych w ostatnich latach. Medale otrzymali: A. Ciszewski, K. Cyrek, Ł. Czyżewski, M. Gradziński, T. Madeyska, J. Mirosław-Grabowska, A. Nadachowski, Z.J. Ryn, P. Socha, K. Stefaniak, M. Sudoł, M. Szelerewicz (pośmiertnie), A. Tyc i M. Żarski.

Podczas pierwszej sesji referatowej omawiane były wyniki badań jaskiń OPN. Pierwszy referat dotyczył zakończenia prac inwentaryzacyjnych jaskiń OPN (M. Gradziński, B. Michalska-Kasperkiewicz i M. Wawryka-Droho-bycki). Na terenie OPN zinwentaryzowano 742 jaskinie o łącznej długości 7125 m. W drugim wystąpieniu M. Gradziński streścił wiek i genezę jaskiń Ojcowia. Pochodzenie większości z nich jest krasowe, a ich wiek określany jest na neogen i plejstocen. Zagadnienia pradziejów Jury Ojcowskiej przedstawili K. Cyrek i T. Madeyska. Najstarsze ślady działalności człowieka pochodzą sprzed 150 000 lat. Problematykę archeologiczną Jaskini Ciemnej omówił K. Sobczyk, a paleontologiczną, dotyczącą ssaków plejstoceńskich zreferowali P. Wojtał, J. Wilczyński, G. Lipecki

i B. Miękina. Zagadnienia spisu nietoperzy w jaskiniach Wyżyny Krakowskiej przybliżyli J. Nowak i W. Grzywiński. Bezkręgowce jaskiń OPN omówili A. Klasa i R. Cieślak.

Drugą sesję sympozjum poświęcono nazewnictwu w aspekcie nadawania nazw jaskiniom (B. Czopek-Kopciuch; U. Bijak; J. Urban; M. Gradziński). Jej zakończenie stanowił pokaz zdjęć A. Ciszewskiego z jaskiń Omanu.

W dniu 22 października odbyły się sesje referatowe i posterowe. W pierwszej części wystąpienia dotyczyły badań procesów krasowych w różnych miejscach Polski: na terenie OPN (A. Maślanka i G. Haczewski), Górnego Śląska (J. Szulc i E. Worobiec), Gór Kaczawskich (P. Szukała) oraz Tatr (J. Szczygieł; P. Szukała). Następnie wygłoszono referaty z zakresu metod stosowanych w badaniach osadów jaskiniowych (J. Pawlak i T. Hercman; M. Krajcarz; M. Krajcarz, K. Cyrek i M. Krajcarz). Michał Wojenka streścił archeologię średniowiecza Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Po przerwie omawiano problematykę hydrologii wód jaskiniowych, fauny nietoperzy i bezkręgowców (A. Borowiec, K. Józwiak, A. Lelek, K. Lelek i J. Rózkowski; G. Bzowska, T. Krzykawski i J. Rózkowski; P. Szukała; B. Wołoszyn; G. Kłys; E. Dumnicka). Podczas ostatniej sesji referatowej przedstawiono wyniki inwentaryzacji jaskiń w Karpatach zewnętrznych (P. Franczak i K. Buczek; G. Klassek i T. Mleczek) oraz internetową bazę danych jaskiń Polski (J. Grodzicki). Gość z Ukrainy, J. Zińko, wygłosił referat o projektowanym geoparku „Gipsowy Kras Podola”. Prezentowane w tym dniu postery dotyczyły również badań jaskiń.

Podczas sympozjum wygłoszono 31 referatów. Po sesji referatowej odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze SSPTPK. Następnie uczestnicy konferencji zwiedzili ekspozycję muzealną dotyczącą przyrody OPN. Uczczono również 50-lecie działalności naukowej prof. Teresy Madeyskiej na Jurze oraz ukończenie prac inwentaryzacyjnych jaskiń na terenie OPN. Spotkanie towarzyskie i wernisaż fotograficzny M. Banasia zakończyły ten dzień sympozjum.

23 października odbyła się sesja terenowa C na obszarze OPN. Pierwszym jej punktem była jaskinia Koziarnia, w której zaprezentowano aparaturę pomiarową Obserwatorium Sejsmologicznego Instytutu Geofizyki PAN w Krakowie. Na trasie wycieczki znalazły się też: ponor Łykawiec, źródło pod Stokową Skałą i jaskinia Tunel w Stodoliskach. Omawiana była tu problematyka migracji wody w wapieniach jurajskich. Kolejnymi stanowiskami były jaskinie Schronisko pod Stokową Skałą, Jaskinia Górna i Schronisko Boczne w Ogroju oraz Jaskinia Maszycka, w której znaleziono 16 szkieletów ludzkich z okresu górnego paleolitu. Na zakończenie sesji zwiedzono Jaskinię Zamieszkałą.

W 45. Sympozjum Speleologicznym wzięło udział 106 osób. Następna edycja odbędzie się na Śląsku Opolskim. Na koniec należy podziękować organizatorom za znakomite przygotowanie spotkania, na którym zaprezentowano bardzo interesujące referaty dające możliwość poznania fantastycznej przyrody Ojcowskiego Parku Narodowego.

Marcin Żarski